

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на научна степен

„Доктор на науките”

Автор на дисертационния труд: **Маргарита Любомирова Александрова**

Тема на дисертационния труд: „**Възпаление и оксидативен стрес при стареене и възрастово-обусловени заболявания**”

Рецензент: **доц. д-р Анна Найденова Толева**

Актуалност на дисертацията: Дисертационният труд на авторката е посветен на проучване на оксидативния стрес, неговата връзка с възпалителните процеси и ролята му при стареенето и някои възрастово-обусловени заболявания. Нарушенията в оксидативния баланс лежат в основата на патофизиологичните механизми на редица социално-значими заболявания с нарастваща честота като атеросклерозата, съдовите инциденти, обменно-ендокринния синдром, диабета, хипертонията и редица други. Доминирането на прооксидативните механизми и недостатъчната експресия на антиоксидантните защитни системи съпътстват не само отключването на заболяванията, но и развитието на редица усложнения. Откриването на ранни маркери и независими прогностични показатели има голямо значение за формиране на адекватен терапевтичен подход и за изхода от заболяването. В този аспект, разглежданите в дисертационния труд проблеми се отличават с голяма актуалност.

Литературен преглед: Собствените проучвания са предшествани от задълбочен и обширен обзор на съществуващата литература по тази проблематика, който разкрива богатата литературна осведоменост на дисертантката и умението ѝ да борави с литературните източници. Направен е много аналитичен и прецизен обзор. Докторантката е използвала богат литературен материал и то предимно от последните години. Като достоверен източник на данни са използвани и бюлетини на Световната здравна асоциация. Въз основа на литературния обзор много точно са изведени недостатъчно изяснените проблеми в две основни насоки: стареене и мозъчен инсулт.

Тези нерешени въпроси са послужили като обосновка на авторката за извършване на проучването.

Цел и задачи: Поставената цел е формулирана ясно и точно. Задачите, които произтичат от нея са дефинирани прецизно, логически обвързани с целта и помежду си.

Материал и методи: Клиничният материал за провеждане на изследването е

подбран въз основа на предварително формулирани критерии. На тази база са сформирани групите: контролна и пациенти със съответните заболявания, обект на изследването.

За осъществяване на набелязаните цели е използван широк спектър от съвременни клинично-биохимични методики. Много умело дисертантката използва различни подходи и методи на статистическите анализи, приложени за обработка на получените данни.

Собствени резултати: Резултатите, получени от дисертантката са обособени в отделни раздели, съобразно изследваните групи. Те са богато онагледени с таблици и различни по вид графики в зависимост от проследявания параметър. Всеки от тях в съответната група е съпътстван със съпоставка на данните, получени от други автори. Анализирани са корелационните зависимости между количествено измеримите параметри и качествените показатели, на които е присвоен количествен израз. Проследени са в динамика в хода на заболяването промените на различни показатели.

Обсъждане: Умението на авторката да борава изключително професионално с инструментариума на различните анализи, ѝ дава възможност да съпоставя регистрираните данни, да търси корелативни зависимости и благодарение на това да разгърне компетентно и задълбочено дискусиата и да прецизира направените изводи и приноси.

Като цяло дисертационният труд е разработен на съвременно научно ниво. Приносите на дисертацията имат както научно-теоретично, така и научно-приложно значение. За първи път са установени някои факти, които могат да бъдат използвани за отчитане на рисковете за морбидност и рецидивирание на мозъчно-съдовото заболяване. Формулирани са няколко хипотези, касаещи генерирането на свободни кислородни радикали и тяхната роля за развитието на инсулта и риска от повторен инцидент. Въз основа на динамичното проследяване на пациентите са предложени маркери с диагностично и прогностично значение.

Научен актив: Представените публикации във връзка с дисертационни труд – 21 надхвърлят заложените в Правилника за РАС на МУ количествени критерии. От тях 4 са в списания с импакт фактор. Доказателство за високото качество на научните разработки на дисертантката и актуалността на проблема е впечатляващият брой на цитиранията – 123, от които почти половината са в списания с импакт фактор.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа съществени научно-теоретични и научно-приложни приноси. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Медицински университет - Плевен, приети във връзка с приложение на ЗРАСРБ.

Всичко това ми дава основание да дам положителната си оценка и да гласувам с „да“ за присъждане на научната степен „доктор на науките“ на доц. Маргарита Любомирова Александрова.

8.03.2012

Автор на препоръката:

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long vertical stroke at the end, positioned to the right of the text 'Автор на препоръката:'.